

16/484-2 4201/16
RÅD//TMA
103

HØRINGSFORSLAG NYTT INNTEKTSSYSTEM - VURDERINGER FRA ARBEIDSGRUPPE OPPNEVNT AV RÅDMANNSUTVALGENE I HEDMARK OG OPPLAND

Vedtak:

I lys av generalistkommuneprinsippet må ethvert inntektssystem sikre at enhver kommune uavhengig av størrelse kan yte likeverdige tjenester til sine innbyggere. Samtidig må systemet sikre muligheter for lokale prioriteringer i pakt med prinsippene om lokalt sjølstyre.

Forslaget legger opp til at kommuner med lavt antall innbyggere, og med nærhet til områder med tettere befolkning skal karakteriseres som «frivillig små». Frivillig små vil tape økonomisk på forslaget. For Lunnens del betyr dette en betydelig reduksjon i inntekt som helt klart vil redusere vår drift på flere velferdsområder.

Vi ser regjeringens forslag som bruk av økonomisk tvang for å få «frivillig små» kommuner til å slå seg sammen.

Forslaget som er på høring er delvis et forslag hvor enkeltelementer er vurdert, men helheten vil først komme i kommuneproposisjonen som skal vedtas i juni 2016. Den enkelte kommunes reelle mulighet til å gi et høringssvar, og behandle det i kommune- eller bystyre, er svært liten fordi svarfristen er så kort. Når det også legges opp til at et nytt inntektssystem er ment å ha virkning allerede fra 2017, er dette en undergraving av lokaldemokratiet, og kan føre til hastverkssammenslåing av kommuner.

Lunner kommune ser ikke positivt på målsettingen for et nytt strukturkriterium, å skille mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper. De kommuner som har åpenbart ufrivillige smådriftsulemper skal kompenseres for dette, men de kommuner som blir i gruppen med såkalte frivillige smådriftsulemper fordi de ikke velger sammenslåing, skal ikke straffes for dette økonomisk. Inntektssystemet bør være basert på objektive kriterier, og ikke skjønnsmessige vurdering som det legges opp til.

Kommunestyret i Lunner protesterer også mot prosessen som det er lagt opp til i forbindelse med Regjeringens forslag til endringer i kommunenes inntektssystem. Slike store omlegginger må utredes nærmere i en NOU (Norges Offentlige Utredninger). Her må berørte parter bli invitert til å delta i arbeidet, slik det er vanlig. Gjeldende inntektssystem må beholdes i den tiden denne prosessen pågår.

Lunner kommune ser det som positivt at departementet forholder seg til kjente indekser og

indikatorer (distriktsindeks mv) i sine endringsforslag for de regionalpolitiske tilskuddene. Dette skaper sammenheng i regionalpolitikken og forutsigbarhet for kommunene og forslagene fremstår derfor som fornuftige.

Lunner kommune mener forslagene til oppdateringen av kostnadsnøkklene er godt faglig fundert og støtter departementets forslag til justeringer. Det anbefales at det foretas en årlig oppdatering fremover slik at de er i samsvar med utgiftsveksten i de ulike sektorer.

Den alternative modellen for barnehagenøkkelen må beregnes bedre for å belyse treffsikkerheten på etterspørsel etter barnehageplasser.

Den reviderte kostnadsnøkkelen for pleie- og omsorg veker ned kriteriet antall PU over 16 år fra 13,97 til 9,72%. Lunner kommune forutsetter at det forhøyede innslagspunkt i ordningen for ressurskrevende brukere nedjusteres tilsvarende.

Skatteandel og graden av inntektsutjevning er svært viktig for Lunner kommune. Det er derfor viktig å følge opp en sterk skatteutjevning for å sikre et likeverdig og «godt nok» tjenestetilbud i alle landets kommuner.

Selv om Inndelingstilskuddet ikke er en del av høringsdokumentet vil Lunner kommune understreke viktigheten av at finansieringen av dette kommer i tillegg til rammene for sektoren.

Lunner kommune ber departementet klargjøre hvordan mulig inntektsbortfall som konsekvens av endringer i inntektssystemet skal kompenseres i en overgangsordning.

Behandling:

Ordfører Harald Tyrdal (AP) fremmet følgende vedtaksforslag:

I lys av generalistkommuneprinsippet må ethvert inntektssystem sikre at enhver kommune uavhengig av størrelse kan yte likeverdige tjenester til sine innbyggere. Samtidig må systemet sikre muligheter for lokale prioriteringer i pakt med prinsippene om lokalt sjølstyr.

Forslaget legger opp til at kommuner med lavt antall innbyggere, og med nærhet til områder med tettere befolkning skal karakteriseres som «frivillig små». Frivillig små vil tape økonomisk på forslaget. For Lunnens del betyr dette en betydelig reduksjon i inntekt som helt klart vil redusere vår drift på flere velferdsområder.

Vi ser regjeringens forslag som bruk av økonomisk tvang for å få «frivillig små» kommuner til å slå seg sammen.

Forslaget som er på høring er delvis et forslag hvor enkeltelementer er vurdert, men helheten vil først komme i kommuneproposisjonen som skal vedtas i juni 2016. Den enkelte kommunes reelle mulighet til å gi et høringssvar, og behandle det i kommune- eller bystyre, er svært liten fordi svarfristen er så kort. Når det også legges opp til at et nytt inntektssystem er ment å ha virkning allerede fra 2017, er dette en undergraving av lokaldemokratiet, og kan føre til hastverkssammenslåing av kommuner.

Lunner kommune ser ikke positivt på målsettingen for et nytt strukturkriterium, å skille mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper. De kommuner som har åpenbart ufrivillige smådriftsulemper skal kompenseres for dette, men de kommuner som blir i gruppen med såkalte frivillige smådriftsulemper fordi de ikke velger sammenslåing, skal ikke straffes for dette økonomisk. Inntektssystemet bør være basert på objektive kriterier, og ikke skjønnsmessige vurdering som det legges opp til.

Kommunestyret i Lunner protesterer også mot prosessen som det er lagt opp til i forbindelse med Regjeringens forslag til endringer i kommunenes inntektssystem. Slike store omlegginger må utredes nærmere i en NOU (Norges Offentlige Utredninger). Her må berørte parter bli invitert til å delta i arbeidet, slik det er vanlig. Gjeldende inntektssystem må beholdes i den tiden denne prosessen pågår.

Lunner kommune ser det som positivt at departementet forholder seg til kjente indekser og indikatorer (distriktsindeks mv) i sine endringsforslag for de regionalpolitiske tilskuddene. Dette skaper sammenheng i regionalpolitikken og forutsigbarhet for kommunene og forslagene fremstår derfor som fornuftige.

Lunner kommune mener forslagene til oppdateringen av kostnadsnøkklene er godt faglig fundert og støtter departementets forslag til justeringer. Det anbefales at det foretas en årlig oppdatering fremover slik at de er i samsvar med utgiftsveksten i de ulike sektorer.

Den alternative modellen for barnehagenøkkelen må beregnes bedre for å belyse treffsikkerheten på etterspørsel etter barnehageplasser.

Den reviderte kostnadsnøkkelen for pleie- og omsorg vektet ned kriteriet antall PU over 16 år fra 13,97 til 9,72%. Lunner kommune forutsetter at det forhøyede innslagspunkt i ordningen for ressurskrevende brukere nedjusteres tilsvarende.

Skatteandel og graden av inntektsutjevning er svært viktig for Lunner kommune. Det er derfor viktig å følge opp en sterk skatteutjevning for å sikre et likeverdig og «godt nok» tjenestetilbud i alle landets kommuner.

Selv om Inndelingstilskuddet ikke er en del av høringsdokumentet vil Lunner kommune understreke viktigheten av at finansieringen av dette kommer i tillegg til rammene for sektoren.

Lunner kommune ber departementet klargjøre hvordan mulig inntektsbortfall som konsekvens av endringer i inntektssystemet skal kompenseres i en overgangsordning.»

Ved AP, SP og SVs vedtaksforslag satt opp mot rådmannens innstilling ble AP, SP og SVs vedtaksforslag vedtatt med 5 stemmer mot 2 stemmer avgitt for rådmannens innstilling.